

NORGES HØYESTERETT

Den 6. desember 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-02270-A, (sak nr. 2011/981), sivil sak, anke over dom,

Frank Knudsen
Hugo Barstad
Magnus Knudsen
Terje Løkegård
Erling Waagsholm
Gunnar Klemetsen
Rolf Johan Orheim
Frank Vågenes
Dagfinn Lillebø
Rolf Kjemphol
Roger Knudsen
Oddbjørn Nordstrand
Odd Strømme
John Ivar Tørlen

(advokat Christopher Hansteen – til prøve)
(advokat Håkon Angell)

mot

Sunnmørsposten AS

(advokat Ingeborg Moen Borgerud)

Edda Ressurs AS

(advokat Gry Steen Hvidsten – til prøve)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Stabel**: Saken gjelder forståelsen av overgangsbestemmelsene i foretakspensjonsloven § 16-2 ved tilpasning av tidligere pensjonsordning til lovens bestemmelser. Spørsmålet er om det i dette tilfellet er ansettelsestidspunktet eller det senere tidspunktet for opptak i den tidligere ordningen som skal danne grunnlag for linearitetsberegningen.

- (2) Sunnmørsposten AS inngikk 1. desember 1985 avtale med Storebrand Livsforsikring AS om kollektiv pensjonsforsikring for sine ansatte. Det dreide seg om en ytelsesbasert pensjonsordning. Avtalen gjaldt fra 1. januar 1986, og ble videreført ved avtale undertegnet i 1994/1995. Tjenestetiden ble regnet fra ansettelsestidspunktet.
- (3) Fire av de ansatte ble i 2001 overført til en annen virksomhet innen samme konsern, Orkla Trykk Nordvest AS. Selskapet har senere skiftet navn til Edda Ressurs AS. Orkla Trykk inngikk 19. februar 2002 en avtale med Storebrand med samme innhold som avtalen med Sunnmørsposten. Avtalen hadde virkning fra 1. april 2001, men var for disse fire en direkte videreføring av rettighetene de hadde etter kollektivforsikringen i Sunnmørsposten.
- (4) Pensjonsordningen tilfredsstilte vilkårene for inntektsfradrag i forskrift av 28. juni 1968 og forskrift av 27. oktober 1969, gitt i medhold av skatteloven § 44 første ledd bokstav k (TPES- reglene). Etter disse reglene ble pensjonsrettighetene opptjent etter annuitetsprinsippet.
- (5) Ved lov om foretakspensjon 24. mars 2000 nr. 16, i kraft fra 1. januar 2001, ble de tidligere TPES-reglene avløst av et system med opptjening etter linearitetsprinsippet. Virksomheter som valgte å fortsette med tjenstepensjonsordninger for de ansatte måtte, for fortsatt å oppnå skattefradrag, tilpasse ordningen til de nye reglene innen 1. januar 2003.
- (6) Sunnmørsposten og Edda Ressurs valgte å videreføre sine ordninger, og inngikk 25. februar 2003 likelydende tilpasningsavtaler med Storebrand. Avtalene hadde virkning fra 1. januar 2003.
- (7) Ved lov om innskuddspensjon 24. november 2000 nr. 81, i kraft 1. januar 2001, ble det åpnet adgang til å etablerte innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger. Sunnmørsposten og Edda Ressurs valgte å gå over til innskuddsbasert pensjon. I forbindelse med avviklingen av den gamle ordningen utstedte Storebrand 31. desember 2003 fripolisering til de ansatte for pensjon opptjent per denne dato.
- (8) Fripolisene ble beregnet lineært fra 1. januar 1986, tidspunktet da mottakerne ble opptatt i pensjonsordningen.
- (9) Nitten ansatte med ansettelsestidspunkt før 1. januar 1986 tok 17. juni 2009 ut søksmål mot Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS med påstand om at deres pensjonsrettigheter skulle beregnes lineært fra det tidspunkt de ble ansatt i Sunnmørsposten.
- (10) Sunnmøre tingrett avsa 31. mai 2010 dom med slik domsslutning:

”1. Sunnmørsposten AS er forpliktet til å sørge for at saksøkerne nr 1 (Frank Knudsen), nr 2 (Hugo Barstad), nr 3 (Magnus Knudsen) nr 5 (Terje Løkegård), nr 6 (Erling Wågsholm), nr 7 (Gunnar Klemetsen), nr 8 (Rolf Johan Orheim), nr 9 (Frank Vågnes), nr 10 (Dagfinn Lillebø) og nr 11 (Rolf Kjemphol) får lineær opptjening av fripolisene pr. 31. desember 2003, beregnet fra ansettelsestidspunktet i foretaket.

2. Edda Ressurs AS er forpliktet til å sørge for at saksøkerne nr 16 (Roger Knudsen), nr 17 (Oddbjørn Nordstrand), nr 18 (Odd Strømmen) og

nr 19 (John Ivar Tørlen) får lineær opptjening av fripolisene pr. 31. desember 2003, beregnet fra ansettelsestidspunktet i Sunnmørsposten AS.

3. Saksomkostninger tilkjennes ikke.”

- (11) For fem av saksøkerne ble saken hevet.
- (12) Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS anket dommen – rettsanvendelsen – til Frostating lagmannsrett, som 4. april 2011 avsa dom med slik domsslutning:
- ”1. Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS frifinnes.
2. I sakskostnader for tingretten og lagmannsretten tilpliktes Frank Knudsen, Hugo Barstad, Magnus Knudsen, Terje Løkegård, Erling Vågsholm, Gunnar Klemetsen, Rolf Johan Orheim, Frank Vågsnes, Dagfinn Lillebø, Rolf Kjemphol, Roger Knudsen, Oddbjørn Nordstrand, Odd Strømmen og John Ivar Tørlen – i solidum – å betale kr 737 143 – syvhundreogtrettisjutusenett hundreogførtitre – til Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.”
- (13) De gjenværende fjorten ansatte – med ansettelsestidspunkt varierende mellom 1960 og 1985 – har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens rettsanvendelse.
- (14) Det er fremlagt skriftlig forklaring fra og bevisopptak av juridisk fagdirektør i Storebrand, Tom Tjernvold. Saken står i samme stilling for Høyesterett som for de tidligere instanser.
- (15) De ankende partene – *Frank Knudsen, Hugo Barstad, Magnus Knudsen, Terje Løkegård, Erling Waagsholm, Gunnar Klemetsen, Rolf Johan Orheim, Frank Vågsnes, Dagfinn Lillebø, Rolf Kjemphol, Roger Knudsen, Oddbjørn Nordstrand, Odd Strømmen og John Ivar Tørlen* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (16) Tilpasningsavtalene må forstås slik at opptjent pensjon skal beregnes lineært fra ansettelse, dersom dette følger av foretakspensjonslovens regler. Forutsetningen om at avtalen er i samsvar med loven er et bindende forbehold om at den i tilfelle må endres til fordel for de ansatte dersom dette er nødvendig for å oppnå slikt samsvar. Lovens regler er ufravikelige, og bygger på at pensjonen skal beregnes lineært for hele den tjenestetid som måtte være avtalt.
- (17) Det følger klart av forarbeidene til loven at prinsippet om lineær opptjening også skulle gjelde opptjening før overgangstidspunktet 1. januar 2003 – to år etter ikrafttredelsen. Lovgiver tok, også for eksisterende ordninger, uttrykkelig avstand fra et tosporet system. I den grad ordningene skulle videreføres, var selskapene forpliktet til å gå helt over til lineær opptjening.
- (18) Overgangsbestemmelsen i loven § 16-2 fjerde ledd må forstås slik at ordningene for øvrig skulle videreføres etter gammelt regelverk. Hadde man bestemmelser om at pensjongivende tjenestetid skulle regnes fra ansettelsen, måtte linearitetsberegningen skje tilbake fra dette tidspunkt. Flere uttalelser fra Finansdepartementet gir klart uttrykk for dette. Disse uttalelsene er i samsvar med lovgivers forutsetninger.

- (19) De utstedte fripolisene innfrir ikke lovens krav, og foretakene har plikt til å sørge for at de ansatte blir sikret en pensjon i samsvar med forutsetningene i tilpasningsavtalen. Den påstand som blir nedlagt, er i samsvar med dette.
- (20) De ankende partene har nedlagt slik påstand:
- ”1. De ankende parter har pr. 31.12.03 rett til pensjon opptjent lineært fra den enkeltes tidspunkt for ansettelse i Sunnmørsposten AS.
 2. Sunnmørsposten AS v/styrets formann er forpliktet til å sørge for at premiereserven er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som de ankende parter nr. 1-10 har opptjent i henhold til punkt 1 ovenfor.
 3. Edda Ressurs AS er forpliktet til å sørge for at premiereserven er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som de ankende parter nr. 11-14 har opptjent i henholdt til punkt 1 ovenfor.
 4. Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS dømmes in solidum til å betale sakens omkostninger for alle instanser.”
- (21) Ankemotpartene – *Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (22) Ved uttreden av den opprinnelige ordningen hadde de ankende partene etter loven bare rett til fripolise for opptjent pensjon etter tidligere gjeldende opptjeningsregler. Fripolisene er i samsvar med tilslutningsavtalen, som er entydig og klar når det gjelder starttidspunktet for opptjeningstiden.
- (23) Det forbeholdet som er tatt i avtalen mellom ankemotpartene og Storebrand, gir bare uttrykk for at det må en ny avtale til, med ny premieberegning, dersom det skulle vise seg at loven krevde tilbakevirkning helt til ansettelsestidspunktet. De ansatte kan ikke bygge noen rett på dette forbeholdet.
- (24) Det var en frivillig sak for selskapene å innføre det lineære prinsippet med tilbakevirkende kraft til opptakstidspunktet. Overgangsbestemmelsene til foretakspensjonsloven slår helt klart fast at det er det tidligere regelverk som skal gjelde for pensjon opptjent før regelverket ble endret. Man har altså, til gunst for de ansatte, gått lenger enn loven krever.
- (25) Det finnes ingen reelle hensyn som tilsier en annen forståelse av loven, og en slik løsning har heller ikke støtte i forarbeidene. Det er uansett ikke grunnlag for at opptjening skal skje helt tilbake til ansettelsestidspunktet. De etterfølgende uttalelser fra Finansdepartementet er uklare og til dels selvmotsigende.
- (26) Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS har nedlagt slik påstand:
- ”1. Anken forkastes.
 2. De ankende parter dømmes in solidum til å betale sakens omkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett til Sunnmørsposten AS og Edda Ressurs AS.”
- (27) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*

- (28) Saken reiser to problemstillinger. Det er for det første spørsmål om de ansatte på grunnlag av avtalene mellom arbeidsgiverne og Storebrand har krav på fripoliser beregnet etter linearitetsprinsippet tilbake til ansettelsestidspunktet, forutsatt at en slik beregningsmåte følger av overgangsreglene til foretakspensjonsloven. Partene er enige om at de ansatte ikke har krav på pensjon utover det som følger av disse avtalene. Dernest er spørsmålet – forutsatt at de ansatte gis medhold i at avtalene må tolkes slik at de kan gjøre et slikt krav gjeldende etter dem – hvordan overgangsreglene på dette punkt er å forstå.
- (29) Før jeg går inn på sakens hovedspørsmål finner jeg det hensiktsmessig å redegjøre noe nærmere for bakgrunnen for foretakspensjonsloven.
- (30) Før 1. januar 2006, da lov 21. desember 2005 nr. 124 om obligatorisk tjenstepensjon (OTP-loven) trådte i kraft, var det ikke noen lovbestemt plikt for virksomheter i privat sektor til å opprette kollektive pensjonsordninger for sine ansatte. Arbeidsgiverne sto fritt med hensyn til om de ville opprette slike ordninger, hvilket innhold de i så fall skulle ha, og til om de senere skulle endres eller opphøre. For å nyte godt av de særlige skatterettslige fradragsreglene for slike ordninger, måtte pensjonsordningene imidlertid tilfredsstille de såkalte TPES-reglene.
- (31) Det fulgte av TPES-reglene at pensjonspremiene ble opptjent etter et annuitetsprinsipp. Opptjente pensjonsrettigheter reflekterte innbetalte premier. Ved økt lønn skulle den økte lønnen legges til grunn for fastsettelsen av tjenstepensjonen. Ordningen medførte derfor år for år stadig økende premieinnbetaling til dekning av den enkelte arbeidstakers fremtidige pensjon. Dette innebar blant annet at pensjonskostnadene for eldre arbeidstakere ble større enn for yngre.
- (32) Disse reglene ble avløst av foretakspensjonsloven 24. mars 2000 nr. 16 og innskuddspensjonsloven 24. november 2000 nr. 81. Foretakspensjonsloven, som er den aktuelle i vår sak, trådte i kraft fra 1. januar 2001. Virksomheter som hadde etablerte ordninger de ønsket å videreføre måtte – for å få skattefradrag – tilpasse disse til loven innen 1. januar 2003. Om dette hadde loven særlige overgangsregler i § 16-2, som jeg kommer nærmere tilbake til.
- (33) Foretakspensjonsloven bygger på et linearitetsprinsipp. Det vil si at pensjonsrettighetene tjenes opp forholdsmessig basert på tjenestetid frem til pensjonsalder. Opptjent pensjon øker proporsjonalt med tjenestetiden. Innbetalte premier skal tilsvare opptjente pensjonsrettigheter. For ansatte som står i arbeid frem til pensjonsalder, blir pensjonen den samme uavhengig av opptjeningsmodell. For ansatte som går ut av ordningen før pensjonsalder, er opptjening under linearitetsprinsippet normalt mer fordelaktig.
- (34) Det fulgte av den opprinnelige avtalen mellom Sunnmørsposten og Storebrand at det krevdes minst 30 års tjenestetid for å få rett til uavkortede pensjoner ved oppnådd pensjonsalder – 67 år. Ved kortere tjenestetid skulle pensjonene reguleres forholdsmessig. Tjenestetiden ble imidlertid – av hensyn til ansatte som ved opptakstidspunktet var så gamle at de ikke hadde mulighet for å oppnå 30 års tjenestetid – ikke satt til opptaket i ordningen, men til ansettelsestidspunktet. Dette fremgår av pensjonsforsikringsavtalene punkt 5.1 første ledd, som lød:

”For å få rett til uavkortede pensjoner fra kollektivforsikringen, kreves det minst 30 års tjenestetid hos forsikringstakeren. Tjenestetiden regnes fra ansettelsen til

pensjonsalderen og avrundes til nærmeste antall hele år. Ved kortere tjenestetid enn 30 år, reduseres pensjonene forholdsmessig.”

- (35) Spørsmålet i saken er om de ankende parter da de mottok sine fripoliser ved uttrede fra ordningen i desember 2003, hadde opptjente rettigheter beregnet etter linearitetsprinsippet med virkning tilbake til ansettelsestidspunktet, som for dem lå forut for innmelding i ordningen.
- (36) Partene er enige om at de ankende parters pensjonsrettigheter helt ut avhenger av det som følger av avtalen mellom partene i forsikringsavtalen, og som inngår som ledd i deres ansettelsesforhold.
- (37) Rettigheten påstås knyttet til de såkalte tilpasningsavtalene mellom Storebrand AS og henholdsvis Sunnmørsposten AS og daværende Orkla Trykk Nordvest AS. Avtalene kom til uttrykk i likelydende brev fra Storebrand til foretakene 25. februar 2003, med overskrift ”Kollektiv pensjonsforsikring - Tilpasninger til lov om foretakspensjon”. Innledningsvis het det :

”Vi viser til tidligere informasjon samt notat fra Arne Håskjold, Orkla ASA, datert 19.12.02, vedr. tilpasning til ny lov om foretakspensjon. Vi bekrefter med dette at Deres avtale om kollektiv pensjonsforsikring er tilpasset bestemmelsene i lov om foretakspensjon på følgende punkter:...”

- (38) Etter et avsnitt om beregning av engangspremie, het det:

”Lov om foretakspensjon krever at premiereserve skal avsettes etter såkalte lineære prinsipper. For personer som allerede er tatt opp i pensjonsordningen er loven imidlertid ikke klar på spørsmålet om denne lineariteten skal beregnes med utgangspunkt i ansettelsestidspunktet eller tidspunktet for opptak i ordningen. I beregningene de har fått tidligere har vi benyttet ansettelsestidspunktet. På grunn av den nevnte uklarhet, finner vi det nå mest korrekt å benytte tidspunktet for opptak i forsikringen. Standardløsningen innebærer likevel at vi må ta forbehold om at endelig lovførelse kan medføre krav om en høyere engangspremie på overgangstidspunktet. Dette vil vi i så fall komme tilbake til.”

- (39) Det fremgår klart av ordlyden at det er tidspunktet for opptak i ordningen som er avtalt som utgangspunkt for linearitetsprinsippet.
- (40) Spørsmålet er om avtalen innebærer at starttidspunktet må endres dersom det skulle vise seg at overgangsbestemmelsene til loven må forstås i samsvar med de ankende parters syn.
- (41) Det er på det rene at Storebrand overfor sine avtaleparter i forsikringsavtalen – de to foretakene – har tatt et forbehold med hensyn til engangspremien på overgangstidspunktet, som er beregnet med utgangspunkt i opptakstidspunktet. Men jeg kan vanskelig se at foretakene, ved ikke å protestere eller kommentere forsikringsselskapets forbehold, har inngått en avtale med et slikt innhold. Storebrand uttalte at man, hvis nødvendig, ville komme tilbake til saken, og jeg kan ikke se det annerledes enn at det da måtte inngås en endret avtale, med ny premieberegning.
- (42) Selv om foretakene mest sannsynlig, blant annet av skattemessige grunner, ville ønsket å videreføre avtalen også med et endret og mer kostnadskreven starttidspunkt, kan jeg ikke se at de har skapt mer enn en forventning om at dette eventuelt ville skje. Det er på

det rene at de direkte kontraktspartene ikke anså verken seg selv eller motparten som forpliktet på dette tidspunkt. Det er ikke anført noe grunnlag for at de ankende parter – som ikke var part i avtalen – skulle ha en særlig og mer omfattende rett etter avtalen.

- (43) Jeg tilføyer at lovens § 2-5 første ledd, som sier at et livsforsikringselskap bare kan tegne foretakspensjonsordning med skattefordel i skattelovens forstand når ordningen er i samsvar med loven, i så måte bare er en videreføring av de tidligere TPES-reglene, jf. Ot.prp. nr. 47(1998–99) side 49. På side 50 fremgår videre, uten at departementet kommenterer det særlig, at utvalget som forslø denne videreføringen la til grunn at dersom et selskap inngikk en avtale som helt eller delvis er i strid med regelverket, vil dette bare få offentligrettslige konsekvenser, mens forsikringsavtalens gyldighet ikke påvirkes.
- (44) Jeg konkluderer derfor med at de ankende parter ikke har noe avtalemessig grunnlag for å kreve linearitetsberegning tilbake til ansettelsestidspunktet, dersom en slik løsning skulle følge av loven. Anken kan derfor allerede av denne grunn ikke føre frem.
- (45) Selv om det etter dette ikke er nødvendig for løsningen av saken, vil jeg – siden spørsmålet har vært sentralt i prosedyren – se nærmere på det lovtolkingsspørsmålet partene er uenige om.
- (46) Som jeg har vært inne på, innebar foretakspensjonsloven en ny opptjeningsberegning etter linearitetsprinsippet. Nye pensjonsordninger skulle i sin helhet være i samsvar med loven, jf. § 2-1 fjerde ledd. Linearitetsprinsippet er beskrevet slik i loven § 4-2 første ledd, som på avtaletidspunktet lød:

”Opptjent ytelsesbasert pensjon for et medlem skal til enhver tid utgjøre en så stor del av full pensjon for medlemmet i henhold til pensjonsplanen, som den pensjongivende tjenestetid utgjør i forhold til den tjenestetid som kreves for rett til full pensjon (lineær opptjening). Tjenestetiden som kreves for rett til full pensjon er tiden fra opptak i ordningen fram til pensjonsalderen, men ikke mindre enn tiden som følger av § 4-3 første ledd.”

- (47) I § 4-3 annet ledd var tjenestetiden definert slik:

”Tjenestetiden regnes fra første arbeidsdag i foretaket. Det skal sees bort fra tjenestetid før opprettelsen av pensjonsordningen når annet ikke er fastsatt i regelverket.”

- (48) Bestemmelsene har fått en endret ordlyd med virkning fra 1. januar 2011, uten at dette har betydning for hovedinnholdet. Et sentralt hensyn i loven er å sikre at premiereserven til enhver tid er tilstrekkelig til å sikre opptjent pensjon. Dette kommer til uttrykk i § 9-1, som lyder:

”Premiereserven for en pensjonsordning skal til enhver tid være så stor at den etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene har opptjent, herunder rett til uførepensjon og etterlapppensjon.”

- (49) Muligheten for at bestemmelser om tidligere utgangspunkt for tjenestetid enn opptakstidspunktet skal sette reservene i fare, er søkt løst i § 9-2 tredje ledd, som lyder slik:

”Fastsettes det ved opprettelsen av en pensjonsordning regler om medregning av tidligere tjenestetid i foretaket, kan den premiereserve som trengs for å sikre den rett til

pensjon slik medregning innebærer, innbetales som premietillegg med en tredel i hvert år deretter.”

(50) Pensjonsordninger opprettet etter lovens ikrafttredelse skulle altså fullt ut følge disse reglene. Det vil si at dersom man valgte å regne tjenestetiden fra ansettelsen eller et annet tidspunkt forut for opprettelsen av pensjonsordningen, skulle hele tjenestetiden regnes med ved linearitetsberegningen etter § 4-2 første ledd. I så fall kunne det imidlertid bli aktuelt med særlige innbetalingsregler for å sikre premiereserven.

(51) Hvordan det skulle forholdes med tidligere ordninger er regulert i overgangsbestemmelsene til loven i § 16-2. Første ledd lyder slik:

”Regelverket for pensjonsordninger som er opprettet før loven er trådt i kraft, skal være endret i samsvar med kravet i § 2-1 fjerde ledd senest to år etter at loven trådte i kraft.”

(52) Denne bestemmelsen løser ikke spørsmålet, da § 2-1 fjerde ledd bare krever at ordningen fra og med videreføring per 1. januar 2003 skal være i samsvar med loven.

(53) Den bestemmelsen som gjelder pensjon etter tidligere ordning står i 16-2 fjerde ledd som lyder:

”For pensjonsordninger opprettet før loven trådte i kraft, gjelder § 4-2 første ledd bare opptjening av pensjon på grunnlag av tjenestetid etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd. Pensjon opptjent ved tjenestetid før dette tidspunkt, beregnes etter tidligere gjeldende regelverk.”

(54) Etter ordlyden gir denne bestemmelsen klart uttrykk for at det skal trekkes et skille mellom opptjening før og etter overgangstidspunktet. Linearitetsprinsippet – slik det er beskrevet i § 4-2 første ledd – skal bare gjelde opptjening etter dette tidspunktet. Tidligere opptjent pensjon skal beregnes etter tidligere regelverk. Det er ikke omstridt at det da var annuitetsprinsippet som gjaldt. Jeg kan ikke se det annerledes enn at det tidligere regelverket må gjelde for alle elementer i beregningen.

(55) Jeg kan ikke se at forarbeidene – samlet vurdert – gir grunnlag for en annen forståelse enn den som følger av ordlyden. I Ot.prp. nr. 47(1998–99) er det riktignok en uttalelse på side 227 under omtalen av det lineære opptjeningsprinsippet, som kan tyde på at overgangen skal skje med tilbakevirkning, ved at medlemmene ”umiddelbart godskrives” opptjening etter prinsippet. Ut fra sammenhengen fremstår det imidlertid som klart at foranledningen er premiereserven, og ønsket om at den er tilstrekkelig opparbeidet til å sikre medlemmenes samlede rettigheter etter overgangstidspunktet. I den særlige omtalen av overgangsbestemmelsene i punkt 1.17 heter det således:

”Overgang til prinsippet om lineær opptjening nødvendiggjør også visse overgangsregler. For den enkelte arbeidstaker vil regler om lineær opptjening bare gjelde tjenestetid etter at regelverket for pensjonsordningen er tilpasset det nye lovverket. Pensjon opptjent før dette tidspunkt bestemmes etter tidligere gjeldende regler. Dersom pensjonsordningens premiereserve ikke er tilstrekkelig til å sikre samlede pensjonsrettigheter beregnet på grunnlag av samlet tjenestetid i foretaket, gis foretaket en overgangsperiode på 10 år til å dekke det manglende ved overføring fra premiefondet eller ved tilskudd fra foretaket.”

- (56) Det kan reises spørsmål om bestemmelsen om premiereservene i § 16-2 fjortende ledd tilsier en annen tolkning av § 16-2 fjerde ledd. Bestemmelsen lyder slik:
- ”Dersom en pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft, har premiereserve etter § 9-1 som ikke er tilstrekkelig dersom opptjent pensjon for alle medlemmene beregnes etter § 4-2 første ledd på grunnlag av samlet tjenestetid i foretaket, skal manglende premiereserve tilføres fra premiefondet eller fra foretaket innen 10 år etter at loven er trådt i kraft. Minst 20 prosent av manglende premiereserve skal være dekket innen 3 år, minst 40 prosent innen 5 år og minst 80 prosent innen 8 år. Er ikke minst halvparten av denne manglende premiereserve dekket innen 5 år etter at loven trådte i kraft, skal overskudd som omfattes av § 8-5 første ledd tilføres premiereserven inntil den manglende premiereserve er dekket, med mindre annet fastsettes av Kredittilsynet etter § 2-7.”**
- (57) Det settes med andre ord tiårsfrist, regnet fra ikrafttredelsestidspunktet 1. januar 2001, til å tilføre manglende premiereserve for å sikre opptjent linearitetsberegnet pensjon dersom dette skal beregnes ut fra samlet tjenestetid. Det bestemmelsen omtaler er en mekanisme for sikring av premiereservene, som vil kunne bli for lave i forhold til opptjent pensjon beregnet etter linearitetsprinsippet.
- (58) Bestemmelsen vil kunne ha betydning dersom det – slik det i stor utstrekning er skjedd – til gunst for de ansatte er avtalt andre overgangsordninger enn de som følger av overgangsreglene. Ordlyden – ”dersom opptjent pensjon skal beregnes på grunnlag av samlet tjenestetid i foretaket” – kan tale for det. Den kan imidlertid ikke ses som en hjemmelsbestemmelse for at slik opptjening alltid skal skje.
- (59) Jeg konkluderer etter dette med at overgangsreglene til foretakspensjonsloven ikke kan forstås slik at linearitetsberegningen skal skje tilbake i tid fra før overgangstidspunktet 1. januar 2003. Denne løsning innebærer ikke noen endring til skade for de ansatte, som beholder det de på dette tidspunkt hadde krav på etter de tidligere ordninger.
- (60) Overgangsreglene kan derimot ikke forstås slik at de innebar noe forbud mot å avtale ordninger som på dette punkt er bedre for de ansatte enn det som følger direkte av overgangsreglene. Det må derfor kunne inngås avtaler både om at linearitetsberegningen skal ta til ved opptaket i den tidligere ordningen, og om at beregningen skal ta til ved det tidligere tidspunktet for ansettelsen.
- (61) I dette tilfellet har partene avtalt at det skal skje linearitetsberegning tilbake til opptaket i ordningen i 1986, og beregning har skjedd på dette grunnlag. Dette er som nevnt en ordning som er bedre for de ansatte enn den som følger av lovens overgangsregler. At arbeidsgiver har valgt å hensynta tjenestetid beregnet fra opptakstidspunktet, kan ikke begrunne ytterligere avvik fra lovens ordning.
- (62) Ankemotpartene har satt frem krav om sakskostnader. På grunn av den usikkerhet som er skapt om forståelsen av foretakspensjonsloven på de omstridte punkter, både i lovens forarbeider og i de etterfølgende tolkingsuttalelsene fra Finansdepartementet, mener jeg de ankende parter hadde rimelig grunn til å gå til søksmål. Sakskostnader bør derfor ikke tilkjennes for noen instans, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

(63) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

(64) Dommer **Endresen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(65) Dommer **Kallerud:** Likeså.

(66) Dommer **Falkanger:** Likeså.

(67) Dommer **Tjomsland:** Likeså.

(68) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: